

7 LANŠKROUN (LANDSKRON)

- 11. září 1938 došlo ve městě k velké protinacistické demonstraci, které se účastnili jak Češi, tak demokraticky smýšlející Němci, celkem asi 5 000 osob. Místní henleinovci se pokusili demonstranty napadnout a došlo k řadě potyček. Klid zajistila až přivolaná jednotka Československé armády.⁷⁶⁰
- 12. září 1938 došlo po rozhlasovém projevu Adolfa Hitlera ke srocení asi 800 Němců, kteří provolávali nacistická a protičeská hesla. Demonstranti se rozešli až po příjezdu četnických a armádních posil z Vysokého Mýta.⁷⁶¹
- 28. září 1938 se ve městě konaly oslavy šedesátého výročí založení sociální demokracie, kterých se účastnili i němečtí sociální demokraté. Účastníci byli napadáni henleinovci a ve městě došlo k řadě potyček.⁷⁶²
- 10. listopadu 1938 došlo ve městě k ničení židovského majetku, především k rozbíjení výkladních skříní obchodů a ničení zásob. Na násilnostech se podíleli němečtí civilisté a příslušníci SS.⁷⁶³

V Lanškrouně přivítali německé vojáky 10. října 1938, náměstí tehdy pojmenovali po Hitlerovi a Henleinovi.

760 Tamtéž, str. 60.

761 Tamtéž, str. 61.

762 Tamtéž.

763 Zemský archiv Opava, fond 68 Úřad vládního prezidenta Opava, inv. č. 1458 srov. LHOTOVÁ, Markéta: *Synagogy v plamenech*, c. d., str. 54.

Na lanškrounském náměstí 10. října 1938

8 LIBIŠANY (LIBISCHAN)

■ 13. října 1938 se na stromě u silnice nedaleko obce oběsil vojín Jindřich Groh. Sebevražda byla motivována odstoupením pohraničních oblastí Německu.⁷⁶⁴

764 PLACHÝ, Jiří: *Nástin personálních ztrát*, c. d., str. 104.

ÚTERÝ 27. ZÁŘÍ 1938 RÁNO

ZA 80 HALĚŘŮ

HITLER TRVÁ NA SVÝCH LHŮTÁCH

Chce odtržení ještě v tomto týdnu

Prý poslední územní požadavky v Evropě — Chlácholení západu

Do sporu, který zaměstnává všecken svět a ve kterém se už řadí proti sobě evropské armády, zasáhl v pondělí večer německý říšský kancléř schůzovou řečí, plnou zlobných útoků proti našemu státu a proti našemu presidentovi. Není teď doba vhodná pro slovní polemiky. Jádrem této řeči byla reprodukce onoho memoranda, které naše vláda prohlásila za nepřijatelné. Německý říšský kancléř je naopak prohlásil za nejmenší míru svých požadavků a opakoval, že to, co z nich jeho memorandum chce mít do 1. října splněno, musí být do té doby splněno. Podle výkladu Hitlerova je to jen to, co naše vláda už přijala. Podle úředního sdělení, které dnes slyšela veřejnost z československého rozhlasu, jest obsah memoranda jiný. Není nejmenší pochybností, že pravdivé je sdělení našeho rozhlasu.

Bud'me si vědomi té prosté skutečnosti, že i západní Evropa, která přiměla naši vládu svým tlakem k dalekosáhlému ústupku z minulá středy, uznala její výhradu, že bez ústavního schválení nelze věc

9 LICHKOV (LICHTENAU)

■ 9. října 1938 okolo 21. hodiny bylo napadeno skupinou ozbrojených civilistů, nejspíše místních nacistů podporovaných příslušníky SA a SS, družstvo Stráže obrany státu. Jeho příslušníci byli odzbrojeni, zmláceni a propuštěni až o den později.⁷⁶⁵ Během přestřelky byl těžce raněn voják Jan Koblížek.⁷⁶⁶

10 MLADKOV (WICHSTADTL)

■ 19. září 1938 bylo jednotkou Freikorpsu přepadeno družstvo Stráže obrany státu a po přestřelce zajato.⁷⁶⁷

■ 9. října 1938 došlo k dalšímu přepadení družstva Stráže obrany státu, během kterého byl ztlučen jeho velitel a většina příslušníků družstva byla okradena o peníze, osobní věci a součásti výstroje. Ve svém bytě byl přepaden, zmlácen a zajat velitel místního oddělení finanční stráže vrchní respicient Rábek, který byl druhý den propuštěn.⁷⁶⁸

765 BIMAN, Stanislav: *Vojenské obsazení území*, c. d., str. 107; srov. POHORSKÝ, Vladimír: *O hranice se nejedná*, c. d., str. 87.

766 Tamtéž.

767 HRUŠKA, Emil: *Boj o pohraničí*, c. d., str. 47.

768 BIMAN, Stanislav: *Vojenské obsazení území*, c. d., str. 108.

11 MORAVSKÁ CHRSTOVÁ (MÄHRISCH CHROSTAU)

■ V noci na 31. října 1938 po 2.15 napadlo město a jeho okolí několik desítek⁷⁶⁹ příslušníků SS a SA a dalších ozbrojenců, kteří chtěli území nezahrnuté do záboru připojit násilně k říši. Cílem přepadu byl jednak Lidový dům, jednak hostinec J. Janků, ve kterém byla dislokována 11. rota hraničářského pluku 13, dále hostinec A. Kupy, ve kterém byla ubytována 12. rota.

U Lidového domu v Moravské Chrastové 31. října 1938 započal útok ordnerů.

Útočníci napadli i četnickou stanici, využili momentu překvapení a zajali řadu českých ozbrojenců. Většina z nich byla okradena o osobní věci a zbita. Přes hranice bylo odvečeno devět příslušníků Stráže obrany státu, jedenáct celníků a příslušníků finanční stráže, šest četníků, dvacet tři vojáků a jeden důstojník. Útočníci odvěkli také šestnáct civilních osob. Kolem 7. hodiny ranní dorazila posila dalších jednotek hraničářského pluku 13 a okolo 9. hodiny se podařilo útočnický po urputném boji vytlačit z lokality. Během bojů padli svobodník

769 ŽAMPACH, Vojtěch: *Se smrtí v týlu*. OV ČSPB Blansko, Blansko, 1984, str. 3, uvádí bez udání pramene 400 útočníků; srov. VAŠEK, František: *Diverzní a psychologické operace*, c. d., str. 68, kde se opakuje stejný údaj.

Julius Hönig ze Svitav, organizátor přepadu Moravské Chrastové

Místo nedaleko Lidového domu, kde padl svitavský ordner Rudolf Woletz při nacistickém vpádu 31. října 1938.

Antonín Černý (1915),⁷⁷⁰ vojín Bedřich Stuchlík (1913),⁷⁷¹ těžkému zranění podlehli v nemocnici vojín Alois Žatka (1913)⁷⁷² a vojín Tomáš Morávek (1915).⁷⁷³ Na straně útočníků byl zřejmě jeden padlý, Němec ze Svitav Rudolf Woletz.⁷⁷⁴ Během bojů byl zastřelen na půdě svého domu místní občan Antonín Šoščák.⁷⁷⁵ Na české straně byli raněni podporučík Bohuslav Nedbal, vojín Václav Rozenkranc, desátník aspirant Jan Polev, vojín Karel Pazdera, vojín Pavel Bartoš a vojín Antonín Suchý. Armádní jednotce se podařilo zajmout několik útočníků, mezi nimi Julia Höniga a Rolanda Biera, kteří patřili mezi iniciátory útoku.⁷⁷⁶

770 PLACHÝ, Jiří: *Nástin personálních ztrát*, c. d., str. 10.

771 Tamtéž, str. 20.

772 Tamtéž, str. 22.

773 JOŽÁK, Jiří: *Památka místa protifašistického odboje východočeského kraje*. Naše vojsko, Praha, 1980, str. 129–130; srov. PLACHÝ, Jiří: *Nástin personálních ztrát*, c. d., str. 16. Tomáš Morávek zemřel v nemocnici v Brně 2. listopadu 1938.

774 VAŠEK, František: *K politickému vývoji na Moravskotřebovsku v letech 1918-1945*. In: *Pomezí Čech a Moravy: sborník prací ze společenských a přírodních věd pro okres Svitavy, č. 2*, Státní okresní archiv ve Svitavách se sídlem v Litomyšli, Litomyšl, 1998, s. 121.

775 VAŠEK, František: *Diverzní a psychologické operace*, c. d., str. 68, uvádí variantu jména Sovčák.

776 LÁŠEK, Radan: *Jednotka určená SOS*, c. d., str. 190–193.